

Om Karnevalsfirande i Las Palmas och på andra orter här på öarna.

Karnevalen i Las Palmas har gamla anor. Man tror att personer som kom till Gran Canaria från staden Genua i Italien på 1520-talet hade med sig traditionen redan då. En man som verkligen kom att göra att karnevalsfirande tog fart var den italienske poeten Bartolome Cairasco de Figueroa som introducerade de typiska festerna från Venedig här på ön. Hans släkt kom också hit redan på 1500-talet och han tillbringade perioder i Italien där han upplevde just karnevalsfester i Venedig och på andra platser. Bl.a. firade familjen Cairasco ett bröllop år 1574 i Las Palmas och hade en kostymbal i venetiansk stil. Längre firade de förmögna kostymbaler, skådespel och liknande inomhus och de fattiga hade sina fester utomhus, men med tiden kom allt fler att delta i parader på gator och torg och förmögna och fattiga blandade sig under festdagarna.

Bruket att klä ut sig på gator och torg har inte alltid uppskattats av kungar, myndigheter och andra styrande som fruktade komplotter. Sedlighetens väktare tyckte inte heller att det var passande att kvinnor och män med täckta ansikten kunde umgås så fritt.

Under vissa perioder i historien har karnevalsfirandet varit helt förbjudet i Spanien som t ex under större delen av Francodiktaturen då det inte var tillåtet att vistas utklädd, eller maskerad på gatan. Under den perioden hade många här på öarna fester i hemmen där man klädde ut sig. Det här ledde så småningom till att lokala politiker under 1960-talet vände sig till de styrande i Madrid med förslaget att man skulle få hålla en "Vinterfest" som de kallade det hela, med utklädda människor och en parad. Detta skulle vara bra för turismen och allt som var bra för turismen kunde de styrande i Madrid godkänna!

Det blev också vanligt med maskeradfester som firades på de olika sociala klubbarna i huvudstaden och även på andra orter på ön. Det var speciellt de boende i stadsdelen La Isleta i Las Palmas som insisterade på att få fira Karneval igen och precis efter General Francos död år 1975, ansökte en designer från La Isleta, Manolo García, om tillstånd av öguvernören att få fira Karneval och det blev beviljat. Så småningom började man fira karneval i praktiskt taget alla städer på öarna, precis som man hade gjort före diktaturen. Även stora turistorter har numera en egen karneval som tex i Maspalomas.

Karnevalen här på ögruppen har många olika inslag, som t ex las Murgas. Det är grupper som sjunger nidvisor om politiker med oftast mycket underfundiga sångtexter. "Dar la murga" betyder att reta eller irritera och det är just vad de gör. Ursprungligen kommer las murgas från spanska fastlandet, de mest kända är från Cadiz där de kallas chirigotas. Det hålls tävlingar varje år och den bästa gruppen får pris. Las Comparsas är grupper som dansar till trummornas rytm och är inspirerade av Karibiens dans och musik. Utvandrade kanarier förde med sig dansstilen och musiken hit när de återvände till öarna. Bland dessa grupper väljer man också en vinnare.

Det finns grupper för vuxna och för barn. En karnevalsdrottning utses alltid och även bland småflickor och äldre damer väljs en drottning. Sedan några år tillbaka väljer man en Dragqueen på många orter. Flera andra nya inslag är Hundkarneval och Kroppsmålning. Gemensamt för alla dessa grupper och många av de som deltar i karnevalstågen är att de har arbetat med design och tillverkning av sina dräkter i månader. Likaså övar man in sång och dans under hela året.

Om ni har funderat på vad Sardinens begravning handlar om, så symboliserar den allt som är syndigt enligt den katolska kyrkan. Man begraver och säger adjö till sardinerna som alltså får vara symbol för livets glädjeämnen. Frosseri, lättja och köttets lusta har fritt fått härja under en kort period men sedan måste man gå tillbaka till ett anständigt liv och förbereda sig på den allvarsamma tiden som kommer, nämligen påskan.

I en del byar och samhällen bränner man en Judasfigur, dvs en docka som man har gjort ungefär som en fågelskrämma. Det finns också orter som har helt andra figurer som de "begraver". Här på ön, när det inte fanns pengar till onödiga saker tog man helt enkelt en avskalad bananstock och satte något som skulle likna ett ansikte på den. Det är inte själva figuren som är det viktigaste utan vad den symboliserar.

Varje ort och varje ö har sina speciella inslag i karnevalen. På Lanzarote firar man en mycket gammal tradition. Den kom dit med slavarna som hämtades från Afrika på 1400- och 1500-talet. De ansågs ha magiska krafter. Längre firade man dessa "Diabetes", ung. Småjävlar, i samband med viktiga helger, t ex Jul och Kristi Himmelsfärd men kyrkan tolererade inte detta och till slut kunde befolkningen bara fira detta i samband med Karnevalen. Det är speciellt i orten Teguisse som traditionen lever kvar, och de som representerar "Los Diabetes" har masker i afrikansk stil. Att bära skräckinjaganden masker skulle skydda mot onda andar och de rituella danserna skulle ge människorna krafter.

På ön El Hierro firas Los Carneros, då unga män klär ut sig till fårbaggar med hela fårskinn till dräkter. De går runt och skrämmer alla och svärta ned dem med skoputs. Denna tradition kommer också från Afrika och representerar herdarna som kom ned från bergen med sina får och getter. Detta är en urgammal tradition som höll på att falla i glömska. Det är enbart på El Hierro som man firar detta och numera är det ett populärt inslag i karnevalen där.

Ett ganska nytt inslag i karnevalen i Las Palmas är "Los indianos". Los Indianos kallade man alla som for till Amerika. Härifrån var det till Sydamerika som utvandringen gick. Det var tusentals människor som utvandrade från öarna till Kuba och Venezuela på slutet av 1800-talet. Många av de som återvände till öarna var skrytsamma och förnäma. Traditionen att fira Los Indianos har man haft på ön La Palma i många år men nu på senare tid har de andra öarna tagit efter. Man började där att göra parodi på alla de Amerikafarare som återvände till hembyn efter många år och ville visa hur rika de hade blivit. Alla klär sig i vitt, gärna linnekostym för herrarna och långa vida spetsklänningar för damerna. Till detta hör stråhattar och gärna gamla resväskor, fågelburar med exotiska fåglar i och cigarrlådor. Sedan kastar man talkpuder på varandra. Så ska det se ut om man vill följa den tradition som startade på ön La Palma på mitten av 1960-talet.

Traditionen att kasta talkpuder går långt tillbaka i tiden, 1600, 1700-tal då man fyllde äggskal med billig talk och kastade på varandra. Senare byttes talken ut mot konfetti av papper. Denna konfetti skulle se annorlunda ut varje år, allt för att undvika att någon sopade upp använd konfetti från gatan för att sälja på nytt kommande år!